

Den første Række Beregninger, som havde til Grundlag 4 Tabeller, indeholdende forskellige Udtryk for Priserne paa en større Mængde Varer, Vareklasser og Arbejdsforjænkelse i Aarene 1867—73, har Bureauet ikke kunnet føre videre, fordi denne Del af Arbejdet var foretaget aldeles privat af Hr. Falbe-Hansen til et andet Diemed og uden nogensomhelst Forbindelse med hans daværende Stilling som Chef for det statistiske Bureau. I Bureauet haves ingen Oplysning om, hvorledes de i bemeldte Tabeller opførte Tal ere tilveiebragte, og Forudsætningen for Udarbejdelsen af lignende Tabeller for de efterfølgende Aar til Sammenligning med dem for Aarene 1867—73 mangler altsaa. Hertil kommer, at Bureauet ikke kan anerkende den brugte Methode for stiftet til at frembringe et paalideligere Resultat med Hensyn til Spørgsmaalet om Livsformødenhedernes Stigen eller Falden i Pris end det almindelige Skjøn om Livsvillaarenes Forandring, som Enhver kan danne sig, der er tilstrækkelig nøie kjendt med Udviklingen paa et givet Sted indenfor en given Tid. Dette er en ligesvem Følge deraf, at hverken de enkelte Varer indenfor samme Vareklasse eller Vareklasserne som en Helhed i Sammenligning med hverandre kunne betragtes som ensartede Størrelser ligeoverfor Spørgsmaalet om de Livsvillaar, der betinges af en vis Indtægt. Saavel de i Beregningen medtagne Varer som Vareklasserne vise sig tværtimod i høj Grad inkommensurable, idet nogle af dem spille en Hovedrolle, andre en mindre og atter andre en høist ubetydelig Rolle som Livsformødenheder i Menneskenes Økonomi. Var det nu muligt at betegne denne Rolle med et eller andet Tal for hver enkelt Vare enten i og for sig eller dog forholdsvis til de øvrige Varer, var herved — men ogsaa først herved — et fast Grundlag for en virkelig Beregning givet, men ethvert Forsøg i denne Retning vil strax gjøre Umuligheden af noget saadant indlysende. Bureauet har derfor, uanset, at en Udregning af Prisforholdene paa en lignende Mængde Varer for et Tidsrum af et passende Antal Aar og efter det omhandlede System vilde optage mindst et Par Assistenters fulde Arbejde i adskillige Maanedes, ikke fundet Anledning hverken til at samle Materiale i saa Henseende eller til at foretage yderligere Skridt til en Tilveiebringelse af Tabeller, som kunde være en Fortsættelse af eller et Sidestykke til de 4 første Tabeller i Professor Falbe-Hansens Afhandling.

Den anden i denne Afhandling anvendte Beregningsmaade er fuldstændig anlagt efter den Methode, som blev anvist af den i 1857 nedsatte Sageskommission og altsaa at betragte som en Fortsættelse af Kommissionens Arbejde. Metoden har sine svage Sider, men der er ikke saadanne principielle Indvendinger at gjøre imod den, som nylig omtalt. Den er en Blanding af Skjøn og en paa samlede Kjendsgjerninger støttet statistisk Beregning. Det er et Skjøn, naar Fødemidler, Brændsel, Belysning og Renlighed sættes lig med Husleie, Klæder og Fodtøj, Fokkøløn samt Bohave, og det er fremdeles et Skjøn, naar de sidstnævnte som Fornødenheder antages at forholde sig indbyrdes som 20 : 10 : 5 : 5 : 4, ligesom det er et Skjøn, naar Prisstigningen for disse Fornødenheder fra 1870 til 1873 antages at have udgjort henholdsvis 40, 22, 30, 25 og 30 pCt. eller tilsammen 32 Procent for Klassen som en Helhed.

Derimod ere Tabellerne V. og VI., hvis Enderesultat er en bestemt Sum, som Udtryk for en vogen Mands nødvendige Forbrug af Fødemidler, Brændsel, Belysning og Renlighed i hvert af Aarene fra 1839—1873 fremkomne ved en virkelig statistisk Beregning paa Grundlag af en formentlig erfaringsmæssig Forudsætning om de fornødne Kvantiteter af Fødemidler o. s. v. og de i Aarenes Løb offentliggjorte Lister over de ugentlige Priser paa Københavns Børs paa Partier en gros til Udsælsel af de paagjældende Varer. Svagheden ved disse Beregninger beror paa følgende Omstændigheder: 1) at Kvantiteterne for en vogen Mands Forbrug af de i Tabellerne opførte Varer altid indenfor visse Grændser ogaa er et Skjøn, 2) at Beregningen, som nylig anført, er bygget paa Priserne en gros for Naaprodukterne, medens Forbrugerne købe det færdige Produkt en detail, 3) at Begrebet Livsformødenheder er saa elastisk, at det ligeoverfor de vælgende Tidsomstændigheder og forskellige Livsforhold aldrig vil passe at opstille et een Gang for alle konstant Udtryk for det Nødvendige.

Det statistiske Bureau har imidlertid i Overbevisning om, at den sidst omtalte Beregningsmaade, naar dens Svagheder rettelig vurderes — fjernes kunne de ikke — har sin Værdi til Belysning af Spørgsmaalet, om Livet er blevet dyrere eller billigere i et vist Tidsløb, fortsat Udregningen for de senere forløbne Aar indtil Dato, altsaa for Aarene 1874—79, ganske paa samme Grundlag som tidligere, naar, foruden en mindre Berigtiggelse af Udtrykket for Kolonialvarer, undtages Roe-Die som Repræsentant for Belysningsmateriale, idet man fra 1874 har istedetfor Roe-Die indsat den nu almindelig brugte og billigere Sten-Die.